

83

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA OPIEKI SPOŁECZNEJ

z dnia 31 stycznia 1938 r.

o zasadach obliczania wysokości składek za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych oraz warunkach obniżania lub podwyższania tych składek, wydane w zakresie obniżania lub podwyższania składek w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz co do przedsiębiorstw wojskowych — z Ministrem Spraw Wojskowych, a co do gospodarstw rolnych — z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych.

Na podstawie art. 221 ust. (2), (3) i (4), art. 222 ust. (1) oraz art. 319 ust. (1) ustawy z dnia 28 marca 1933 r. o ubezpieczeniu społecznym (Dz. U. R. P. Nr 51, poz. 396) zarządzam co następuje:

§ 1. Przez używane w dalszych przepisach rozporządzenia niniejszego, bez bliższego określenia, wyrazy:

1) „ubezpieczenie” rozumie się ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych,

2) „zakład pracy” rozumie się wszelkiego rodzaju przedsiębiorstwo, gospodarstwo oraz inne zatrudnienie osób, podlegających obowiązkowi ubezpieczenia od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych,

3) „składka” rozumie się składkę za ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu i chorób zawodowych,

4) „składka procentowa” rozumie się składkę wyrażoną w procencie zarobku, stanowiącego podstawę jej wymiaru,

5) „wypadek losowy” rozumie się wypadek w zatrudnieniu lub chorobę zawodową, uzasadniające prawo do świadczeń.

§ 2. Ogół zakładów pracy dzieli się według gałęzi gospodarczych na grupy i podgrupy.

Podział na grupy i podgrupy zawiera załącznik Nr 1.

§ 3. (1) Składkę procentową na poszczególne okresy trzyletnie ustala Zakład Ubezpieczeń Społecznych w taryfie składek (§ 4) tak, aby poszczególne grupy i podgrupy (§ 2) pracodawców pokrywały zasadniczo swymi składkami przypadające na nie ryzyko wypadków losowych (§§ 5 i 6).

(2) Taryfę składek zatwierdza Minister Opieki Społecznej w drodze zarządzenia ogłaszanego w „Monitorze Polskim”.

§ 4. (1) Taryfa składek powinna zawierać, w obrębie grup i podgrup (§ 2), podział zakładów pracy na rodzaje oraz ustalać dla poszczególnych rodzajów kategorii niebezpieczeństwa na podstawie wysokości całkowitego obciążenia (§ 5) zakładów pracy danego rodzaju wypadkami losowymi.

(2) Każda kategoria niebezpieczeństwa obejmuje szereg klas niebezpieczeństwa, oznaczonych kolejnymi liczbami, oraz klasę średnią w ten sposób, że liczby oznaczające klasę najniższą i najwyższą różnią się o 25% od liczby oznaczającej klasę średnią; schemat klas i kategorii niebezpieczeństwa zawiera załącznik Nr 2.

(3) Wysokość składki procentowej (§ 3) otrzymuje się mnożąc właściwą klasę niebezpieczeństwa przez jednostkę taryfową.

(4) Jednostka taryfowa wynosi 0,06.

(5) Składkę za ubezpieczenie pracowników, zatrudnionych w zakładzie pracy danego rodzaju, wymierza się według jednej z klas niebezpieczeństwa w obrębie danej kategorii niebezpieczeństwa (ust. (2)) w zależności od warunków higieny i bezpieczeństwa pracy w tym zakładzie (§ 7).

§ 5. (1) Dla ustalenia kategorii niebezpieczeństwa dla poszczególnych rodzajów zakładów pracy Zakład Ubezpieczeń Społecznych oblicza obciążenie, związane z wypadkami losowymi, zaszłyymi w zakładach pracy danego rodzaju w przyjętym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresie obserwacyjnym (obciążenie netto), oraz na jego podstawie obciążenie całkowite (obciążenie brutto).

(2) Obciążenie netto oblicza się, ustalając całość kosztów, poniesionych przez Fundusz Ubezpieczenia od Wypadków w Zatrudnieniu i Chorób Zawodowych na świadczenia pieniężne i rzeczowe, oraz doliczając wartość kapitałową przyszyłych wypłat rentowych.

(3) Wartości kapitałowe (ust. (2)) oblicza się na podstawie zasad ubezpieczeniowo - technicznych, zawartych w załącznikach Nr 3, 4, 5 i 6.

(4) Obciążenie brutto otrzymuje się powiększając obciążenie netto (ust. (2)) o dodatek na koszty administracyjne, na wahania losowe ryzyka, na koszty prowadzenia akcji bezpieczeństwa pracy oraz na pokrycie strat, związanych z częściową nieściągalnością składek.

§ 6. (1) Kategorię niebezpieczeństwa dla poszczególnych rodzajów zakładów pracy ustala Zakład Ubezpieczeń Społecznych, biorąc pod uwagę stosunek obciążenia brutto odnośnych zakładów pracy do zarobków, stanowiących podstawę wymiaru składek w danym okresie obserwacyjnym, i uwzględniając ponadto techniczną ocenę istniejącego stanu bezpieczeństwa pracy tych zakładów pracy, oraz kategorię niebezpieczeństwa, obowiązującą w poprzednim okresie trzyletnim.

(2) Gdy zakłady pracy danego rodzaju nie przedstawiają masy obserwacyjnej pod względem zarobków i wypadków losowych dostatecznie wielkiej, aby wyciągnąć wnioski z obliczenia obciążeń netto, Zakład Ubezpieczeń Społecznych oprze ustalenie kategorii niebezpieczeństwa na technicznej ocenie stanu bezpieczeństwa pracy tych zakładów pracy, uwzględniając kategorie niebezpieczeństwa, ustalone dla zakładów pracy o pokrewnym ryzyku wypadku losowego oraz kategorię niebezpieczeństwa danego rodzaju zakładów pracy, obowiązującą w poprzednim okresie trzyletnim.

§ 7. (1) Zakładowi pracy należy wymierzyć składkę według średniej klasy niebezpieczeń-

stwa tej kategorii niebezpieczeństwa, która jest przewidziana w taryfie składek dla zakładów pracy danego rodzaju, a według klasy niebezpieczeństwa niższej lub wyższej wtedy, gdy niebezpieczeństwo, które przedstawia, jest w stosunku do przeciętnego mniejsze lub większe.

(2) Za okoliczności zmniejszające niebezpieczeństwo uważa się przede wszystkim:

1) prowadzenie przy pomocy służby bezpieczeństwa pracy, utworzonej w obrębie i z personelu zakładu pracy, systematycznej i dającej trwałe rezultaty akcji zapobiegania wypadkom losowym, jeżeli akcja ta jest uznana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;

2) stosowanie specjalnych urządzeń ochronnych ponad wymagania ustalone przepisami;

3) zatrudnianie spomiędzy pracowników, zajętych przy maszynach roboczych, więcej niż połowy przy maszynach o indywidualnym napędzie elektrycznym;

4) większy niż normalny zakres prac biurowych lub handlowych, prowadzonych poza obrębem terytorialnym głównego zakładu pracy;

5) wzorowe rozplanowanie zabudowań i urządzeń w zakładzie pracy oraz celowe rozplanowanie dróg komunikacyjnych i ratunkowych, ułatwiające transport i zmniejszające jego rozmiary;

6) przestronność pomieszczeń roboczych.

(3) Za okoliczności zwiększające niebezpieczeństwo uważa się przede wszystkim:

1) nieprzestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy;

2) brak urządzeń ochronnych wymaganych przepisami;

3) niedostateczne lub wadliwe warunki oświetlenia, przewietrzania lub ogrzewania;

4) brak dbałości o utrzymanie stanu porządku pomieszczeń roboczych, jak i całego zakładu pracy;

5) wadliwe rozplanowanie zabudowań i urządzeń w zakładzie pracy oraz niecelowe rozplanowanie dróg komunikacyjnych i ratunkowych, utrudniające transport i zwiększające jego rozmiary;

6) ciasnota pomieszczeń roboczych;

7) stosowanie generatora gazowego dla silnika na gaz ssany, ustawionego w pomieszczeniu, w którym znajduje się silnik, lub w pomieszczeniu połączonym bezpośrednio z pomieszczeniem silnika;

8) brak dbałości o utrzymanie w stanie sprawności urządzeń technicznych i zabezpieczających;

9) niestosowanie środków ochrony indywidualnej, potrzebnych przy danej pracy (okulary, środki przeciwpyłowe i przeciwgazowe, rękawice, obuwie ochronne itp.);

10) zatrudnienie osób niefachowych przy pracach, wymagających specjalnych kwalifikacji;

11) brak organizacji niesienia pierwszej pomocy w razie wypadku w zatrudnieniu.

(4) Oprócz wymienionych w ust. (2) i (3) okoliczności mniejszego lub większego niebezpieczeństwa, znamiona mniejszego lub większego niebezpieczeństwa mogą być ustalone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych dodatkowo przy poszczególnych pozycjach taryfy składek.

(5) Jeżeli w danym zakładzie pracy zachodzą zarówno okoliczności, wskazujące na mniejsze niebezpieczeństwo, jak też okoliczności, wskazujące na większe niebezpieczeństwo, okoliczności te należy rozważyć, przeciwstawiając je sobie wzajemnie.

(6) Dla ustalenia stopnia niebezpieczeństwa, rodzaj i liczba wypadków losowych, zaszytych w danym zakładzie pracy oraz obciążenie spowodowane świadczeniami ubezpieczenia, wywołanymi przez te wypadki, mogą być również wzięte pod uwagę, gdy zakład pracy przedstawia masę obserwacyjną pod względem zarobków i wypadków losowych tak wielką, że z tych danych wnioskować można o niebezpieczeństwie odmiennym od przeciętnego.

(7) Celem ustalenia okoliczności, zmniejszających lub zwiększających niebezpieczeństwo, Zakład Ubezpieczeń Społecznych uprawniony jest do badania na miejscu urządzeń technicznych oraz organizacji pracy poszczególnych zakładów pracy.

(8) Jeżeli w zakładzie pracy, złożonym z kilku części, niebezpieczeństwo połączone z jedną jego częścią, zagraża pracownikom, zatrudnionym w innej części tego zakładu, wówczas należy dla tej ostatniej części przyjąć odpowiednio wyższą klasę niebezpieczeństwa.

§ 8. Składki, ustalone w taryfie składek, nie obejmują dodatków, przewidzianych w art. 221 ust. (2) ustawy o ubezpieczeniu społecznym.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze stosuje się przy ustalaniu składek za okresy od 1 stycznia 1938 r.

§ 10. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Opieki Społecznej:

Marian Zyndram - Kościółkowski

Załączniki do rozp. Ministra Opieki Społecznej z dnia 31 stycznia 1938 r. (poz. 83).

Załącznik Nr 1

do § 2.

PODZIAŁ ZAKŁADÓW PRACY

na grupy i podgrupy według gałęzi gospodarczych.

- Grupa I.** Gospodarstwa rolne, hodowlane i leśne.
- Gospodarstwa rolne
  - " hodowlane
  - " leśne.
- Grupa II.** Górnictwo i kopalnictwo.
- Górnictwo
  - Kamieniołomy
  - Kopaniny.
- Grupa III.** Huty.
- Grupa IV.** Przemysł metalowy i maszynowy.
- Odlewnie i przemysł metalowy
  - Maszyny i konstrukcje żelazne
  - Środki komunikacyjne
  - Gotowe wyroby metalowe
  - Mechanika precyzyjna i jubilerstwo
  - Ślusarnie.
- Grupa V.** Przemysł chemiczny.
- Nieorganiczny przemysł chemiczny
  - Organiczny przemysł chemiczny i farmaceutyczny
  - Przeróbka bituminów i sucha destylacja drewna
  - Materiały wybuchowe
  - Guma, linoleum, cerata.
- Grupa VI.** Przemysł mineralny.
- Zaprawy wiążące
  - Ceramika
  - Szkło
  - Mielenie minerałów, wyrób kamieni i mas sztucznych.
- Grupa VII.** Przemysł włókienniczy.
- Przedsiębiorstwa używające maszyn o napędzie mechanicznym.
    - Przygotowanie przędzy
    - Przędzenie
    - Tkanie materiałów i wyrób materiałów wykończonych
    - Dziewiarstwo i koronkarstwo
    - Uszlachetnianie.
  - Przedsiębiorstwa nie używające maszyn o napędzie mechanicznym.
- Grupa VIII.** Przemysł papierniczy i poligraficzny.
- Wyrób papieru i masy papierowej

- b) Introligatornie i wyrób przedmiotów z papieru i tektury papierowej (kartonu)
c) Przemysł poligraficzny.

Grupa IX. Przemysł garbarski.

- a) Wyrób skóry
b) Wyrób przedmiotów ze skóry.

Grupa X. Przemysł drzewny.

- a) Eksploatacja leśna, pierwotna obróbka drewna
b) Dalsza obróbka drewna.

Grupa XI. Przemysł spożywczy.

- a) Młyny zbożowe, kaszarnie i fuszczarnie
b) Przemysł fermentacyjny i wyrób wód sztucznych
c) Cukrownie
d) Przeróbka produktów roślinnych oraz mleczarnie
e) Rzeźnie, przeróbka produktów mięsnych, rybnych oraz chłodnie
f) Tytoń.

Grupa XII. Przemysł odzieżowy i galanteryjny.

- a) Przemysł odzieżowy
b) Przemysł galanteryjny
c) Czyszczenie odzieży.

Grupa XIII. Przemysł budowlany.

- a) Budownictwo dróg i mostów, montowanie konstrukcji żelaznych
b) Budownictwo wodne
c) Budownictwo lądowe i rzemiosło budowlane.

Grupa XIV. Elektrownie, zakłady wodociągowe i kanalizacyjne.

- a) Elektrownie
b) Zakłady wodociągowe i kanalizacyjne.

Grupa XV. Przedsiębiorstwa transportowe.

- a) Koleje, kolejki, tramwaje
b) Inne motorowe przedsiębiorstwa przewozu lądem
c) Przedsiębiorstwa przewozu lądem przy użyciu zwierząt pociągowych
d) Żegluga morska. Przedsiębiorstwa żeglugi morskiej
e) Żegluga śródlądowa i inne przedsiębiorstwa rzeczne
f) Żegluga powietrzna
g) Przedsiębiorstwa spedycyjne, składy towarowe, magazyny, zakłady zaopatrzenia
h) Inne przedsiębiorstwa.

Grupa XVI. Handel, biura, szkoły, zakłady widowiskowe, różne usługi.

- a) Handel

- b) Zakłady gastronomiczne, hotele, zajazdy
c) Biura i szkoły
d) Przedsiębiorstwa widowiskowe i rozrywkowe
e) Straże pożarne, przedsiębiorstwa czyszczenia
f) Inne usługi.

Załącznik Nr 2
do § 3 ust. (2).

Schemat klas i kategorii niebezpieczeństwa.

Kategoria niebezpieczeństwa	Klasy niebezpieczeństwa		
	najniższa	średnia	najwyższa
I	3	4	5
II	6	8	10
III	9	12	15
IV	12	16	20
V	15	20	25
VI	18	24	30
VII	24	32	40
VIII	30	40	50
IX	36	48	60
X	45	60	75
XI	54	72	90
XII	66	88	110
XIII	78	104	130

Załącznik Nr 3
do § 5 ust. (3).

Kapitałowe selekcyjne wartości jednostkowych rent dla poszkodowanych pobierających rentę w dwa lata po ukończeniu leczenia.

Wiek poszkodowanego	Wartości rent	Wiek poszkodowanego	Wartości rent
20	13,543	35	12,053
21	13,479	36	11,916
22	13,406	37	11,776
23	13,330	38	11,633
24	13,255	39	11,492
25	13,171	40	11,349
26	13,084	41	11,206
27	12,993	42	11,062
28	12,894	43	10,920
29	12,792	44	10,777
30	12,682	45	10,635
31	12,568	46	10,491
32	12,448	47	10,344
33	12,321	48	10,199
34	12,189	49	10,055

Wiek po- szkodo- wanego	Wartości rent	Wiek po- szkodo- wanego	Wartości rent
50	9,902	75	4,845
51	9,749	76	4,607
52	9,591	77	4,380
53	9,429	78	4,163
54	9,264	79	3,954
55	9,093	80	3,756
56	8,920	81	3,567
57	8,740	82	3,389
58	8,556	83	3,221
59	8,362	84	3,064
60	8,160	85	2,917
61	7,951	86	2,778
62	7,734	87	2,649
63	7,513	88	2,528
64	7,287	89	2,413
65	7,059	90	2,305
66	6,831	91	2,201
67	6,605	92	2,100
68	6,382	93	2,002
69	6,159	94	1,904
70	5,938	95	1,805
71	5,716	96	1,701
72	5,496	97	1,588
73	5,278	98	1,454
74	5,063	99	1,278
		100	1,012

Wiek wdowy	Wartości rent	Wiek wdowy	Wartości rent
50	14,310	75	6,003
51	14,056	76	5,697
52	13,779	77	5,402
53	13,490	78	5,116
54	13,184	79	4,832
55	12,869	80	4,553
56	12,543	81	4,278
57	12,211	82	4,011
58	11,871	83	3,751
59	11,529	84	3,499
60	11,181	85	3,256
61	10,830	86	3,023
62	10,479	87	2,801
63	10,129	88	2,591
64	9,773	89	2,394
65	9,422	90	2,210
66	9,069	91	2,038
67	8,718	92	1,877
68	8,369	93	1,728
69	8,020	94	1,591
70	7,672	95	1,463
71	7,326	96	1,345
72	6,985	97	1,235
73	6,648	98	1,128
74	6,320	99	1,014
		100	0,858
		101	0,535

Załącznik Nr 4
do § 5 ust. (3).

Załącznik Nr 5
do § 5 ust. (3).

Kapitałowe wartości jednostkowych rent wdowich.

Wiek wdowy	Wartości rent	Wiek wdowy	Wartości rent
18	7,329	35	15,296
19	7,595	36	15,524
		37	15,692
20	7,918	38	15,801
21	8,300	39	15,860
22	8,732		
23	9,219	40	15,861
24	9,754	41	15,820
		42	15,740
25	10,323	43	15,629
26	10,920	44	15,491
27	11,532		
28	12,141	45	15,332
29	12,726	46	15,157
		47	14,972
30	13,275	48	14,768
31	13,781	49	14,545
32	14,245		
33	14,656		
34	15,003		

Kapitałowe wartości jednostkowych rent sierot.

Wiek sierot	Wartość rent		Wiek sierot
	chłopców	dziewcząt	
0	9,045	9,388	0
1	10,646	11,093	1
2	10,638	11,130	2
3	10,291	10,815	3
4	9,838	10,391	4
5	9,319	9,900	5
6	8,748	9,358	6
7	8,135	8,774	7
8	7,483	8,151	8
9	6,793	7,491	9
10	6,067	6,796	10
11	5,308	6,068	11
12	4,514	5,307	12
13	3,635	4,512	13
14	2,821	3,684	14
15	1,920	2,820	15
16	0,980	1,919	16
17		0,980	17
18			18

Załącznik Nr 6

do § 5 ust. (3).

Kapitałowe wartości jednostkowych rent wstępnych.

Wiek wstępnych	Wartości rent	Wiek wstępnych	Wartości rent	Wiek wstępnych	Wartości rent	Wiek wstępnych	Wartości rent
40	17,058	55	12,895	70	7,789	85	3,568
41	16,835	56	12,568	71	7,460	86	3,354
42	16,603	57	12,233	72	7,133	87	3,149
43	16,363	58	11,894	73	6,812	88	2,953
44	16,116	59	11,551	74	6,502	89	2,766
45	15,860	60	11,203	75	6,199	90	2,589
46	15,597	61	10,855	76	5,902	91	2,420
47	15,324	62	10,505	77	5,610	92	2,258
48	15,043	63	10,155	78	5,324	93	2,104
49	14,754	64	9,808	79	5,045	94	1,956
50	14,458	65	9,464	80	4,778	95	1,810
51	14,157	66	9,124	81	4,517	96	1,662
52	13,851	67	8,788	82	4,267	97	1,501
53	13,539	68	8,453	83	4,025	98	1,305
54	13,220	69	8,100	84	3,791	99	1,023
						100	0,535